

FRÅGOR & SVAR OM TEXTILAVFALL

Fråga: vad gäller från 1 januari 2025 för textilavfall?

Svar: Från 1 januari 2025 måste textilavfall sorteras ut och samlas in separat. Kommunerna ansvarar för att samla in textilavfall från hushåll och vissa verksamheter.

Fråga: finns det någon lag som styr det här om att sortera ut textilavfall?

Svar: Sveriges lagar på avfallsområdet bygger på EU:s avfallsdirektiv, som säger att alla EU medlemsländer från och med 1 januari 2025 ska sortera ut textilavfall från övrigt avfall. Kravet om separat sortering och insamling av textilavfall finns i ett tillägg i Avfallsförordningens (2020:614) tredje kapitel. Alla som har textilavfall omfattas av kraven. Det gäller privatpersoner och hushåll men även företag och verksamheter. Textilavfallet ska sorteras ut och förvaras skilt från annat avfall.

Fråga: vad ingår i textilavfall?

Svar: Lagen (2020:614, 1 kap.4 §) definierar textilavfall som *"Avfall som består av kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil."* Naturvårdsverket har tagit fram exempel på vad som innefattas i dessa kategorier. Gemensamt för alla exempel är att det är produkter som huvudsakligen består av textil – väv, trikså och non-woven.

Textilavfall	Exempel
Kläder av textil	Tröjor, byxor och liknande
Hemtextil av textil	Bords- och sänglinne; köks- och toaletthanddukar; gardiner och draperier; res- och sängfiltar; ullfiltar.
Inredningstextil	Sängöverkast; sängkläder.
Väskor av textil	Handväskor; textilkassar; sminkväskor; fodral; Plånböcker.
Accessoarer av textil	Kragar; slipsar; näsdukar; hattar; skärmmössor.

Fråga: varför införs den nya lagen?

Svar: Under 2023 köpte varje svensk i genomsnitt 11,4 kilo nyproducerade textilier. Textilkonsumtionen i Sverige orsakar årligen utsläpp på över fyra miljoner ton koldioxid. Det motsvarar att köra bil 850 000 varv runt jorden. Varje år slänger vi samtidigt i genomsnitt 7 kilo textilier per person i restavfallet. Men bara 3 kilo per person lämnas till seriösa insamlingsaktörer. Genom det nya lagkravet kan vi främja en mer cirkulär hantering av textilavfall där textil kan återvinnas och återanvändas.

Fråga: kan jag lämna mina hela kläder till ideella organisationer i stället för att lämna dem till kommunens insamling?

Svar: Ja, det går fortfarande bra att lämna återanvändningsbara textilier till återbruksentreprenörer. Vi premierar att produkten återanvänds flera gånger innan den lämnas in som textilavfall.

Fråga: varför ska jag lämna in alla mina textilier? Finns det inte textilier som inte bör samlas in?

Svar: vi samlar in alla textilier i ett och samma flöde för att göra det enkelt för alla våra kommuninvånare att lämna sina textilier, oavsett kunskap om vad som är återvinnings- eller återanvändningsbart. När textilierna samlas in sorteras de av experter som bedömer kvalitet, trender och hur de bäst kan tas tillvara enligt avfallstrappan. De kan till exempel användas som trasor i industrin. Ju mer textilier vi samlar in, desto bättre möjligheter har vi också att utveckla återanvändning och återvinning. Det är därför viktigt att vi inte gör undantag och att vi ser till att textilavfall sorteras som textil och inte hamnar i restavfallet.

Fråga: varför blandar ni trasiga textilier med de som ska återbrukas?

Svar: alla textilier sorteras i ett och samma flöde, oavsett om de ligger i samma eller olika påsar. Det finns därför ingen anledning att inte samla in dem i ett och samma flöde.

Fråga: får man slänga smutsiga eller blöta textilier (gamla trasor) i textilinsamlingen?

Svar: nej, smutsiga eller blöta textilier ska inte lämnas till insamling. Textilierna måste vara torra och fria från farliga ämnen. På återvinningscentralen finns det anvisningar om hur detta ska hanteras.

Fråga: kan man lämna trasiga och hela kläder i samma påse?

Svar: ja, du kan lämna både trasiga och hela kläder i samma plastpåse (plast för att textilierna ska hållas torra). Det är viktigt att textilierna är torra och inte innehåller farliga ämnen.

Fråga: måste jag sortera textilierna innan jag lämnar dem?

Svar: nej, du behöver inte sortera textilierna innan du lämnar dem. Du kan lägga både hela och trasiga textilier i samma påse. Du får gärna knyta ihop skor dock, så riskerar de inte att komma ifrån varandra i sorteringen.

Fråga: vad händer med textilierna (de som är säljbara och ej säljbara)?

Svar: säljbara textilier återanvänds genom försäljning i second hand eller skänks som bistånd. Vissa textilier blir också torktrasor till industrin. Ej säljbara textilier materialåtervinns, vilket innebär att textilfibrerna återvinns och används för att tillverka nya produkter. Det är dessutom många textilier som man kan tro inte kan återanvändas, men som faktiskt kan återanvändas på olika sätt, och därför inte ska återvinnas i onödan.

Fråga: vad händer med textilier som inte är användbara?

Svar: textilier som inte är användbara materialåtervinns. Detta innebär att textilfibrerna återvinns och används för att tillverka nya produkter.

Fråga: hur sorterar man mattor?

Svar: mattor kan du lämna vid insamlingen till återanvändbara prylar om de är i gott skick. Vi tar inte emot mattor i textilavfallsinsamlingen eftersom de kan innehålla farliga ämnen, och det finns ingen återvinningsindustri för dem i dag. På återvinningscentralen finns det anvisningar om hur detta ska hanteras.

Fråga: skor, bälten och annat som inte är textil?

Svar: utslitna skor och bälten innefattas inte i definitionen för textilavfall och behöver därför inte sorteras ut från övrigt avfall. Men om du har skor och bälten som är i gott skick kan du lämna dessa till insamlingen av textilavfall eftersom det går att ta hand om dessa för återanvändning.

EU kommer att besluta inom kort att även skor och bälten ingår i definitionen för textilavfall.

Fråga: finns det ett speciellt kärl för bara textilavfall på återvinningscentralen?

Svar: nej, vi har inga särskilda kärl för textilier. Våra insamlingskärl för textilier är avsedda för både hela och trasiga textilier.

Fråga: kan företag lämna textilavfall på återvinningscentralen?

Svar: ja, företag kan lämna textilavfall på ÅVC, inklusive slitna arbetskläder.

Fråga: varför finns inte textilinsamling fastighetsnära?

Svar: fastighetsnära insamling av textil ingår inte i det nya lagkravet (som gäller förpackningar), men vi hoppas kunna erbjuda det i framtiden. Textil är ett känsligt material som inte kan återvinnas eller återbrukas om det blir fuktigt. Därför är insamling i anpassade behållare på återvinningscentralerna och på allmänna ytor den bästa lösningen just nu. Vi arbetar aktivt med att hitta säkra och praktiska lösningar som gör textilinsamlingen mer lättillgänglig. Innan vi inför och investerar i nya insamlingssystem så behöver vi noga utreda vilken lösning som fungerar bäst.

Fråga: tar ni emot skor med stålhätta?

Svar: ja, SÖRAB återvinningscentraler tar emot arbetsskor och skyddsskor med stålhätta och kommer att lägga till dessa i sorteringsguiden.

Fråga: hur ska textilavfall förvaras innan det lämnas in?

Svar: textilavfall ska vara torrt och förvaras på ett sätt som skyddar det från fukt och annan påverkan som kan försvåra vidare sortering och behandling.

Fråga: vad gäller för företag som vill lämna textilier?

Svar: SÖRAB återvinningscentral tar emot textilavfall som tidigare, både hela och trasiga textilier. Textilierna ska vara torra och rena nog att inte smutsa ner annan textil och lämnas i förslutna plastpåsar. Företag med större mängder textilavfall kan väga in detta på Hagby.

Fråga: hur ska skolor hantera sitt textilavfall?

Svar: textilsavfall från skolor behöver inte sorteras ut separat enligt lag, men mindre mängder kan och bör lämnas på ÅVC i förslutna påsar.

Fråga: hur ska verksamheter med produktionsspill av textil och neopren hantera sitt avfall?

Svar: verksamheter med mindre mängder produktionsspill kan lämna detta på återvinningscentral enligt samma principer som för textilspill från skolor.

Fråga: vad kostar det för företag att lämna textilavfall på ÅVC?

Svar: ett besök på ÅVC kostar 560 kr inklusive moms för företag. Mer information finns på SÖRABs hemsida, www.sorab.se

Fråga: behöver insamlare av textilier i textilbox ha auktorisation från SÖRAB?

Svar: insamlare som endast samlar in hela textilier för återbruk behöver inte auktorisation från SÖRAB. Insamlare som samlar in både hela och trasiga textilier behöver ha auktorisation från SÖRAB eftersom det då klassas som textilavfall.

Fråga: hur garanterar ni att det inte blir sophögar i Afrika?

Svar: lagstiftningen för att skicka osorterat material utanför EU:s gränser har skärpts. Det innebär att reglerna nu minskar risken för att textilhögar transporteras och orsakar nedskräpning.

Fråga: hur hanterar ni produkter från Temu, SHEIN och dropshippingbutiker som importerar okontrollerade varor från Kina?

Svar: vi samlar in all textil i ett gemensamt flöde som sedan sorteras i en specialiserad anläggning. Där bedöms det om textilierna kan återanvändas, återvinnas eller om de behöver gå till energiåtervinning. På sorteringsanläggningen gör de också en bedömning för hur kläder som innehåller kemikalier ska hanteras. Vi och SÖRAB har en kontinuerlig dialog med sorteringsanläggningen och säkerställer att vi följer gällande lagstiftning. De som använder återvunna textilier i sin produktion måste vara säkra på att materialet inte innehåller miljö- eller hälsofarliga ämnen. Inom EU pågår ett arbete för att säkerställa den hanteringen. Vi hoppas också att textilier med höga kemikaliehalter kommer att förbjudas om det införs ett producentansvar för textil i framtiden.

Fråga: hur återvinns textil?

Svar: materialåtervinning av textil är under utveckling. Idag sker återvinning främst genom mekanisk eller kemisk återvinning. Mekanisk återvinning innebär att textilen bryts ner, oftast genom kardning. Materialet kan sedan användas till exempelvis bilisolering, nonwoven-material, kompositer eller för att skapa ny tråd.

Kemisk återvinning sker genom olika processer där man exempelvis kan utvinna cellulosan från bomull. Cellulosan kan sedan användas för att tillverka nya regenatfibrer, som lyocell eller viskos.

Fråga: eldas inte allt bara upp ändå?

Svar: nej, de textilier som inte går att återanvända går till materialåtervinning. Återanvändningen av inlämnade textilier ligger i genomsnitt på 65 %. Ungefär 10-15 % kan gå till återvinning eller trasor. Ju mer textil som samlas in, desto bättre blir också möjligheterna för att utveckla både återanvändningen och återvinningen på